

คอลัมน์เจาะลึกกิจกรรมการดำเนินงานของสภาสถาปนิกที่น่าสนใจในรอบ 2 เดือนที่ผ่านมา เนื้อหาของคอลัมน์จะเป็นการสัมภาษณ์และพูดคุยกับกรรมการบริหารของสภาสถาปนิก หรืออนุกรรมการชุดต่างๆ ที่ดำเนินกิจกรรมหลากหลายลักษณะ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาวิชาชีพสถาปัตยกรรมให้เจริญรุดหน้าต่อไป

THINK LOCAL ACT GLOBAL IN GLOBAL MARKET EPISODE II

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ศักดิ์ วัฒนสินธุ์
กรรมการสภาสถาปนิก
ประธานอนุกรรมการฝ่ายต่างประเทศ สภาสถาปนิก

หลังจากฉบับที่แล้วด้วย Theme : Think Local : ACT Global เราได้รับทราบความเป็นมาของการเปิดเสรีธุรกิจบริการของประเทศไทย อันมีผลต่อเนื่องมายังวิชาชีพสถาปัตยกรรม รวมทั้งได้ทราบนโยบาย และวิสัยทัศน์ ตลอดจนภาพรวมกิจกรรมด้านต่างประเทศที่สภาสถาปนิกได้ดำเนินการมาแล้วตลอดวาระการบริหารของคณะกรรมการชุดปัจจุบัน ในฉบับนี้เรายังคงนำเสนอข้อมูลต่อเนื่องจากประเด็นเดิมคือ หรือการปฏิบัติวิชาชีพในต่างประเทศของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยเนื้อหาในส่วนต่อไปนี้จะเป็นการลงลึกในรายละเอียดการดำเนินการของกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามแนวนโยบายด้านต่างประเทศของสภาสถาปนิก โดยผู้ที่ให้เกียรติมาพูดคุยกับเราในฉบับนี้เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงกับกิจการดังกล่าวมาโดยตลอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ศักดิ์ วัฒนสินธุ์ กรรมการสภาสถาปนิก และประธานอนุกรรมการด้านการต่างประเทศ สภาสถาปนิก

ACT : อยากริเรียนถามอาจารย์ถึงการดำเนินกิจการด้านต่างประเทศที่อาจารย์ได้ดำเนินการไปแล้วมาจนถึงปัจจุบัน

ผศ.ดร.พงศ์ศักดิ์ : ขอดตอบในลักษณะว่าขณะนี้เกิดอะไรขึ้น และได้ดำเนินการอะไรไปบ้าง คงจะต้องเริ่มต้นจากภายใต้ข้อตกลงตาม WTO (World Trade Organization) ทำให้เกิด GATS (General Agreement on Trade on services) ซึ่งได้มีการดำเนินการที่ทำให้เกิดการเปิดการค้าเสรี (FTA) ขึ้น และมีการเจรจา AFTA (ASEAN Free Trade Area) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย และวิชาชีพสถาปัตยกรรมมี 2 ส่วนสำคัญ คือ ASEAN และ APEC

ขออธิบายถึงลักษณะการเจรจาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินการอันจะเกิดผลที่แตกต่างกันของการเจรจา ซึ่งจะมี Keyword อยู่ 2 คำ คำแรก Agreement มีลักษณะเป็นการเจรจาที่รัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการในกรอบใหญ่ เมื่อรัฐบาลได้ลงนามในข้อตกลงแล้วจะให้องค์กรที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการเจรจา โดยดำเนินการภายใต้กรอบที่ได้ลงนามไปแล้ว ลักษณะนี้ได้แก่ข้อตกลง ASEAN รัฐบาลมีข้อตกลงการเปิดการค้าเสรีในหลายสาขา หนึ่งในสาขาที่คือสาขาบริการก็คือ Professional Services โดยสถาปัตยกรรมเป็นส่วนหนึ่งของสาขานี้ สภาสถาปนิกซึ่งเป็นผู้ดูแลวิชาชีพสถาปัตยกรรมตามกฎหมายจึงได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้เข้าร่วมทำงานในคณะผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถาปัตยกรรม (Expert Group) ภายใต้คณะทำงานประสานงานด้านการค้าบริการของอาเซียน (The ASEAN Coordinating Committee on services) โดยดำเนินการตาม MRA (Mutual Recognition Arrangement (MRA) Architectural Services) ที่ได้ลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการพาณิชย์ไปเมื่อวันที่ 19

พฤศจิกายน 2550 โดยมีระยะเวลาที่จะเปิดให้
เกิดความร่วมมือทางด้านสถาปัตยกรรมในปี 2552
นี้ ทำให้สภาสถาปนิกต้องดำเนินการจัดเตรียมการ
เปิดการค้าเสรีอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับ
เวลา

สำหรับลักษณะที่ 2 Cooperation คือความร่วมมือ
ที่ไม่ได้ดำเนินการโดยรัฐบาลโดยตรง รัฐบาลลงนาม
ในข้อตกลงระหว่างกลุ่มประเทศไม่ได้ดำเนินการ
ในรายละเอียดโดยตรง แต่สนับสนุนให้องค์กรที่
เกี่ยวข้องไปเจรจารายละเอียดเพิ่มเติม เมื่อเจรจา
ได้ผลสรุปอย่างไรแล้วมาเสนอให้รัฐบาลดำเนินการ
ต่อไป ซึ่งรัฐบาลต้องพิจารณาตัดสินอีกที่ว่าจะสมควรจะ
ดำเนินการหรือไม่อย่างไร ลักษณะที่ว่ามี ได้แก่
APEC ซึ่งสภาสถาปนิกได้เข้าร่วมประชุมและร่วมเป็น
คณะกรรมการกลางของสถาปนิก APEC (APEC
Architect Council) ก่อนประเทศสิงคโปร์ และ
เกาหลี อีกด้วย เมื่อที่ประชุม Cooperation มีมติแล้ว
องค์กรของแต่ละประเทศก็นำกลับไปพิจารณาถ้า
ดำเนินการได้จะดำเนินการเลยก็ได้ แต่ถ้าต้องดำเนินการ
โดยรัฐบาลก็คงต้องรอการพิจารณาจากรัฐบาล ซึ่ง
ต่างจากลักษณะที่ 1 Agreement ที่รัฐบาลลงนาม
ดังนั้นรัฐบาลจะต้องติดตามให้เป็นไปตามข้อตกลงที่
ได้ลงนามไว้

**ACT : แล้วที่ผ่านมามีการเจรจาด้านใด หรือ
อย่างไรไปแล้วบ้าง**

ผศ.ดร.พงศ์ศักดิ์ : ขออธิบายให้เข้าใจคำที่ใช้
ในการเจรจาการค้าเสรีเขาเจรจาให้เปิดใน
ลักษณะของ Mode ตามคำศัพท์ คือ

1. Cross Border Supply คือ การบริการโดยผู้ให้บริการ
อยู่ภายในประเทศของตนเอง มีการส่งและโยกย้าย
เอกสาร เช่น การส่งเอกสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไป
อีกประเทศ
2. Consumption Abroad คือ ผู้รับบริการเคลื่อนย้าย
ไปรับบริการในประเทศของผู้ให้บริการ เช่น ผู้รับบริการ
เดินทางไปรับบริการอีกประเทศ
3. Commercial Presence คือ การจัดตั้งหน่วยธุรกิจ
และรับงานในประเทศอื่น เช่น ต่างชาติมาตั้งบริษัทรับ
งานในประเทศไทย เป็นหมวดที่ต้องระมัดระวังและ
ให้ความสำคัญกับการเจรจา กรณีนี้ตาม พรบ. การ
ประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวของไทยมีการกำหนด
เรื่องการถือหุ้นให้คนไทย 51% และคนต่างด้าว 49%
ในเรื่องนี้ถ้าจะมีการเปิดการค้าเสรีขึ้นจริงต่างประเทศ
คงจะขอเปลี่ยนแปลงกฎหมายข้อนี้ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ
กับผู้ประกอบการไทยมาก
4. Presence of Natural Person คือ บุคคลธรรมดา

สามารถเดินทางไปมาหาสู่กันได้ เป็นการเปิดเสรีให้
สามารถทำงานที่ประเทศใดก็ได้ เป็นอีก Mode หนึ่ง
ที่ต้องให้ความสำคัญและให้ความสำคัญในการ
เจรจา ในกรณีนี้ส่วนมากจะเป็นลักษณะ Unbound
หรือ ยังไม่ผูกพัน หรือไม่เปิด

ในขณะนี้ Mode 1 และ 2 ได้มีการดำเนินการ
กันอยู่แล้ว ใน Mode 3 และ 4 ส่วนใหญ่หลาย
ประเทศให้ความสำคัญและจัดเตรียมรายละเอียดหรือ
ข้อจำกัดในการเปิดเสรี Mode 1 และ 2 ก็ควรต้อง
นำมาพิจารณาด้วย เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับ
Mode 3 และ 4

สำหรับสาขาสถาปัตยกรรมในข้อตกลงล่าสุด ASEAN
และ APEC ที่สภาสถาปนิกมีมติและเสนอเป็นข้อ
ตกลงให้ดำเนินการภายใต้ Local Collaboration การ
เข้ามาทำงานของสถาปนิกต่างชาติต้องเข้าร่วมมือ
กับสถาปนิกท้องถิ่น ซึ่งสภา และประเทศที่เข้าร่วม
ประชุมส่วนใหญ่มีความเห็นพ้องกันให้ดำเนินการ
ในลักษณะนี้ โดยเป็นทางเลือกในข้อตกลงหลักใน
ASEAN และเป็นข้อเสนอใน APEC ซึ่งคณะกรรมการ
กลางของ APEC Architect Council มีมติยอมรับ
ข้อเสนอนี้ในการประชุมที่แวนคูเวอร์โดยยอมให้หลาย
ประเทศอยู่ใน Position ที่ต้องมี Local Collabora-
tion ได้ ในกรณี APEC ตามที่เรียนไปแล้วว่า APEC
เป็น Cooperation เรามีสิทธิ์ที่จะสงวนท่าทีในการ
ดำเนินการที่เป็นประเด็นสำคัญ ถ้าเป็น ASEAN
รัฐบาลลงนามแล้วเราต้องดำเนินการอย่างรวดเร็ว
เพื่อเตรียมรับมือกับระยะเวลาที่มีการระบุไว้ใน
ข้อตกลง ทั้ง 2 กรณีจะดำเนินการภายใต้ Local
Collaboration ซึ่งเป็นลักษณะการค้าเสรีที่
ต้องร่วมมือกับคนท้องถิ่น

ประเด็นของการทำ Local Collaboration มีหลายเรื่อง
ด้วยกันซึ่งคณะกรรมการด้านการต่างประเทศของ
สภา ได้มีการประชุมเรื่องนี้หลายรอบ แต่ยังไม่
กำหนดเป็นข้อสรุป ยังเปิดรับความคิดเห็นเพื่อพัฒนา
ความคิดต่อไป ประเด็นที่ได้พูดคุยกันแบ่งออกเป็น 7
หัวข้อใหญ่ คือ

1. ชนิดของงานแบ่งตามกฎกระทรวงเดิมและกฎ
กระทรวงใหม่ คณะอนุกรรมการฯ มีความเห็นว่า
ทำ Local Collaboration ได้ ยกเว้นงานตรวจรับรอง
ผลงานต้องสงวนให้สถาปนิกไทยเท่านั้น
2. ประเภทของงาน สามารถทำ Local Collabora-
tion ได้ ยกเว้นงานอาคารที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ศิลปะ
วัฒนธรรม และพื้นที่ควบคุมพิเศษด้านสิ่งแวดล้อมมี
ความเห็นว่าจะต้องสงวนให้สถาปนิกไทย ซึ่งเป็นผู้เข้าใจ

ศิลปวัฒนธรรมไทยมากกว่าต่างชาติ และต้องการที่จะปกป้องพื้นที่อ่อนไหวทางธรรมชาติของไทย

3. ขนาดของงาน สถาปนิกไทยและต่างชาติสามารถทำงานขนาดใดก็ได้ตามความสามารถอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงค่าตอบแทนที่ทัดเทียมกันด้วย ในกรณีเจ้าของงานแบ่งออกเป็นภาครัฐและภาคเอกชน ภาครัฐสงวนไว้สำหรับสถาปนิกไทย ยกเว้นงานที่ต้องการความชำนาญพิเศษอาจจะเปิดให้สถาปนิกต่างชาติเข้ามาร่วมทำงานกับสถาปนิกไทยได้ ส่วนภาคเอกชน คณะอนุกรรมการฯ มีความเห็นว่า ปัจจุบันงานภาคเอกชนส่วนใหญ่มีการร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติอยู่แล้วก็ให้อยู่ภายใต้ Local Collaboration ได้

4. สัดส่วนของงานและอัตราการบริการวิชาชีพ คณะอนุกรรมการเห็นควรให้มีการแบ่งสัดส่วนการทำงาน สัดส่วนของบุคลากรที่จะเข้ามาทำงาน และค่าบริการวิชาชีพตามปริมาณงานที่ทำ โดยยึดหลักสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน

5. รูปแบบการทำงานจะมีทั้งนิติบุคคลและบุคคล ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ มีความเห็นว่าควรส่งเสริมนิติบุคคล แต่ในการเจรจาหรือข้อตกลงที่มีอยู่ส่วนมากเป็นลักษณะบุคคล ซึ่งในต่างประเทศกล่าวถึงระดับบุคคลเป็นส่วนใหญ่

6. ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานต่อเจ้าของงาน คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าให้เป็นไปตามสัดส่วนการทำงาน

7. ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบทางวิชาชีพ ปัจจุบันการทำงานในไทยสถาปนิกไทยที่ลงชื่อในแบบเป็นผู้รับผิดชอบ ทั้งในกรณีที่ทำงานร่วมกันอย่างเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยก็ตาม สถาปนิกไทยต้องเป็นผู้รับผิดชอบอยู่แล้ว คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่า เมื่อดำเนินการภายใต้ Local Collaboration การรับผิดชอบต่อสาธารณะนี้ควรรับผิดชอบร่วมกันตามสัดส่วนที่ทำงาน โดยมีพื้นฐานมาจากความเท่าเทียมกัน ความรับผิดชอบในงานสถาปัตยกรรมนี้มีความสำคัญที่ต้องพิจารณาดำเนินการ สถาปนิกไทยที่ไปทำงานในหลายประเทศจะมีข้อกำหนดว่าต้องมีประกันภัยด้านวิชาชีพ แต่ไทยยังไม่มี การดำเนินการประกันซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ คณะอนุกรรมการได้เสนอเรื่องนี้ให้สภาสถาปนิกดำเนินการเรื่องการประกันวิชาชีพ ซึ่งในต่างประเทศมีการดำเนินการแล้ว เช่นเดียวกับอาเซียนบางประเทศก็มีแล้ว จึงเป็นเรื่องที่สถาปนิกไทยต้องมีเหมือนกัน การซื้อประกันจากต่างประเทศมีค่าใช้จ่ายสูงและมีระยะเวลาที่ไม่เหมาะสม ถ้ามีการประกันในประเทศไทยค่าใช้จ่ายน่าจะลดลงได้ ระยะเวลาที่เหมาะสมมากกว่า จะช่วยให้สถาปนิกไทยสามารถเข้ารับทำงานที่กำหนดให้มีประกันภัยสะดวกขึ้น และได้รับความคุ้มครองในการปฏิบัติวิชาชีพด้วย

ACT : ความคิดเห็นต่อการเข้ามาปฏิบัติวิชาชีพของสถาปนิกต่างชาติในประเทศไทย

ผศ.ดร.พงศ์ศักดิ์ : การเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ของสถาปนิกต่างชาติในประเทศไทยมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือ สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานจะนำเสนอความคิดที่หลากหลายมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีหรือสิ่งใหม่ๆ วัสดุใหม่ๆ เข้ามาใช้ รวมถึงระบบระเบียบการปฏิบัติวิชาชีพที่แตกต่างกันทำให้สถาปนิกไทยสามารถศึกษา พิจารณาหรือปรับระดับตัวเองให้อยู่ในระดับนานาชาติ และเมื่อมีการแข่งขันกันก็จะยิ่งทำให้สถาปนิกไทยเร่งพัฒนาตนเอง แต่มีข้อเสีย คือ มีจำนวนสถาปนิกเข้ามาทำงานมากขึ้น การแข่งขันมากขึ้น มีสถาปนิกต่างชาติเพิ่มเข้ามาอีกด้วยและมักจะมีโอกาสมากกว่า เนื่องจากผู้ลงทุนของไทยชอบใช้สถาปนิกต่างชาติ ในบางกรณีเข้ามาพร้อมนายทุน เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงมากเพราะผูกมาพร้อมกันแล้วจะเปลี่ยนได้ยาก ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องพยายามหาทางแก้ไข ต้องประชาสัมพันธ์ให้เห็นว่าสถาปนิกไทยมีความสามารถทัดเทียมกับสถาปนิกต่างชาติ นอกจากนี้ยังต้องมีความรับผิดชอบมากกว่า เนื่องจากเป็นคนไทยไม่หายหน้าไปไหน

เรื่องที่เป็นปัญหาและเกิดขึ้นคือ การทำงานอย่างไม่ถูกต้อง ไม่เปิดเผย หรือลักลอบ ปัจจุบันมีสถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานอยู่แล้วจริงแต่หลักฐานที่ปรากฏยังไม่สามารถเอาผิดได้ ซึ่งปัญหานี้อยู่ระหว่างการแก้ไขจากสภาฯ ได้มีการดำเนินคดี แต่ยังไม่สามารถเอาผิดสถาปนิกต่างชาติได้ เนื่องจากหลักฐานไม่เพียงพอ ในเรื่องนี้ต้องอาศัยความร่วมมือในการแก้ปัญหาจากสมาชิกสภาสถาปนิกด้วย ต้องไม่เปิดเครื่องมือให้สถาปนิกต่างชาติ และส่งหลักฐานเพื่อเอาผิดให้สภาสถาปนิกเมื่อมี Local Collaboration อย่างถูกต้องและเปิดเผย สถาปนิกต่างชาติจะต้องมาตกลงกับสถาปนิกไทยจะทำให้สถาปนิกไทยมีสถานะในการตกลงดีขึ้น

ACT : วิสัยทัศน์ด้านต่างประเทศของสมาคมวิชาชีพ และการวางแผน/เตรียมความพร้อมสมาชิกเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร

ผศ.ดร.พงศ์ศักดิ์ : ขอเรียนในกรณีของสภาฯ เรื่องแรกตามนโยบายต่างประเทศของสภาสถาปนิกที่ได้เสนอนโยบายในที่ประชุมใหญ่ของสภาสถาปนิก คือ **ระยะสั้น**

- ศึกษาการเข้ามาทำงานของสถาปนิกต่างชาติว่าเข้ามาในรูปแบบใดบ้าง ซึ่งมีการรวบรวมรูปแบบของการเข้ามาทำงานของสถาปนิกต่างชาติ ส่งต่อให้กับสภาฯ เช่น การให้สัมภาษณ์ การลงหนังสือ

สิ่งพิมพ์ เพื่อเอาผิดตามพระราชบัญญัติสถาปนิก ซึ่งสภาฯ ได้ดำเนินการไปแล้ว

- การระดมความเห็นเกี่ยวกับการเปิดการค้าเสรี โดยใช้สื่อ เช่น จดหมายข่าว เว็บไซต์
- ศึกษาผลกระทบจากการเปิดตลาดการค้า บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมโดยว่าจ้างศูนย์วิจัย กฎหมายและการพัฒนา ของคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการศึกษา โดยระดม ความความคิดเห็น ขณะนี้อยู่ระหว่างการระดม ความความคิดเห็นครั้งที่ 2 โดยได้แจ้งให้สมาชิกทราบ ในจดหมายข่าว ค่าจ้างการศึกษานี้ร่วมกันออก โดยสภาสถาปนิกและ 4 สมาคมวิชาชีพ
- พยายามกระตุ้นให้เกิดความสนใจเรื่องการ ต่างประเทศ ที่ผ่านมามีสมาชิกไม่ค่อยให้ความสนใจมากนัก อาจคิดว่าเป็นปัญหาไกลตัว แต่ โครงการ ASEAN และ APEC เป็นเรื่องใกล้ตัว เข้ามาแล้ว สถาปนิกบางกลุ่มได้ให้ความสนใจ เช่น ในการประชุมสถาปนิกอาสาที่หาดใหญ่ คำถามหลักเป็นเรื่องของการเปิดการค้าเสรี ซึ่งเป็นสัญญาณที่ดีว่าสมาชิกให้ความสนใจ
- รวบรวมข้อมูลของการปฏิบัติวิชาชีพของ ต่างประเทศ ขณะนี้มีข้อมูลหลายประเทศแล้ว โดยสภาสถาปนิกดำเนินการรวบรวมอยู่อย่าง สม่ำเสมอ

ระยะยาว แบ่งออกเป็น

- มาตรการเชิงรุก ประชาสัมพันธ์ให้ข่าวสาร ด้านการต่างประเทศกับสมาชิกให้มากขึ้น รวมทั้งต่างประเทศด้วย ในกรณีของ ASEAN ได้ ดำเนินการตาม MRA ซึ่งประเทศไทยได้ตั้ง Monitoring Committee แล้วจำนวน 5 คน และ อยู่ระหว่างร่าง Assessment Statement เพื่อ จดทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียน
- ดำเนินการเร่งรัดเรื่อง IDP เพราะเป็นเรื่องที่ใช้ ในการประเมิน Assessment ตาม MRA รวมทั้ง CPD ขณะนี้มีประเทศสมาชิกอาเซียนที่แจ้งความ จำนงดำเนินการตาม MRA แล้วรวม 6 ประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ลาว ไทย และ ฟิลิปปินส์ ซึ่งจะดำเนินการภายใต้ MRA ตามระยะเวลาที่กำหนด
- ประสานงานกับกลุ่มวิชาชีพอื่นทั้งที่ลงนามใน MRA และยังไม่ได้ลงนาม
- มาตรการเชิงรับ คือ ติดตามการดำเนินการข้อ บังคับของสภาสถาปนิกในการให้เข้ามาทำงาน ของสถาปนิกต่างชาติที่ต้องมีรายละเอียดที่ ควบคุมและดูแลสถาปนิกต่างชาติได้ ในแง่ ของกฎหมายจะมีกฎหมายใหญ่ที่เกี่ยวข้องคือ

พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าวซึ่ง ขณะนี้ยังกำหนดให้อาชีพสถาปนิกจัดเป็นอาชีพ สงวนไว้สำหรับคนไทย พระราชบัญญัติการ ประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวที่กำหนดการ ถือหุ้นของคนไทยและคนต่างด้าวเป็น 51 / 49 ทั้ง 2 กฎหมายนี้จะจำกัดการเข้ามาทำงานของ สถาปนิกต่างชาติได้ และพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 เป็นกฎหมายเฉพาะสามารถออกข้อ บังคับให้เกิดความเหมาะสมในการเข้ามาทำงาน ของต่างชาติได้

- ติดตามการทำงานของต่างประเทศ เรื่องการออก ใบอนุญาตฯ ประสานงานกับสภาวิชาชีพ สมาคม ที่เกี่ยวข้องทั้งไทยและต่างประเทศ ซึ่งเรื่องนี้เป็น เรื่องระยะยาวที่ต้องทำต่อเนื่อง ตอนนี้นำได้ ลงนาม MOU ร่วมกับสาธารณรัฐประชาชนจีน และมีการเจรจา กับประเทศสิงคโปร์ในกรณีที่ สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และผู้บรรยาย กันได้
- ติดต่อประสานงานกับประเทศที่มีศักยภาพ คือ

- 1) กลุ่มประเทศที่เราสามารถเข้าไปทำงานได้คือ ประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ เวียดนาม ลาว พม่า
- 2) ประเทศที่มองเห็นประเทศไทยเป็นฐานที่จะสามารถเข้าไปทำงานในประเทศเพื่อนบ้าน ขณะนี้ ประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศยังเปิดให้เข้าไปทำงานได้อย่างเสรีกันอยู่ สามารถดำเนินการเรื่องใดๆ ได้ในช่วงนี้ได้
- 3) ประเทศที่เรามีโอกาสในเชิงรุกมากต่อไปคือ เอเชียใต้ อินเดีย เนปาล ภูฏาน ซึ่งมีสัมพันธไมตรีที่ค่อนข้างดีกับไทย
- 4) กลุ่มต่อไปคือ ตะวันออกกลาง ซึ่งสถาปนิกไทยมีโอกาสได้ไปทำงานกันมาแล้วใน คูไบ โอมาน การ์ตา บาเรน รวมถึงประเทศจีน ซึ่งเป็นตลาดใหญ่จากประสบการณ์ได้ไปลงนาม MOU กับสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีสัมพันธไมตรีที่ดีกับไทย เพราะไทยอยู่ในภูมิภาคเดียวกันและมีบทบาทกับสาธารณรัฐประชาชนจีนมาก เปรียบเหมือนเป็นคนครอบครัวเดียวกัน และไทยก็มีการเจรจากับสิงคโปร์ที่มองเห็นว่าสามารถร่วมทำงานกับสถาปนิกไทยได้ ปัจจุบันมีสถาปนิกไทยจำนวนมากทำงานร่วมกับสิงคโปร์ และมีสถาปนิกจากสิงคโปร์เข้ามาทำงานในไทยจำนวนมากเช่นกัน ฉะนั้นโอกาสที่จะมีความร่วมมือมีมากขึ้นแน่นอน

ACT : การปรับตัวของผู้ปฏิบัติวิชาชีพแต่ละสาขาวิชาชีพเพื่อรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้น

ผศ.ดร.พงศ์ศักดิ์ : การปรับตัวของสาขาวิชาชีพ โดยเริ่มจาก สาขาสถาปัตยกรรมหลัก ในการเจรจาขณะนี้ มุ่งเน้นที่สถาปัตยกรรมหลัก ใน List ของ WTO ได้แบ่ง สาขา คือ Architectural Services, Landscape Architectural Services and Urban Planning Services อยู่ในหัวข้อของ Professional Services การเจรจาในสาขาต่อไปจะเป็น Landscape Architectural Services กันแล้ว ถัดไปคงจะ Urban Planning ขณะนี้สาขาที่ต้องเตรียมตัว คือ สถาปัตยกรรม และ ภูมิสถาปัตยกรรมต้องเตรียมปรับตัว รับฟังข่าวสารที่สภาฯ จะรีบส่งให้ผ่านจดหมายข่าว ทาง website และการประชุมเพื่อประโยชน์ของสมาชิก

ACT : จุดแข็งของสถาปนิกไทยที่ใช้เป็นประเด็นนำเสนอต่อสังคมนานาชาติและสาธารณะ

ผศ.ดร.พงศ์ศักดิ์ : เรื่องแรกผมคิดว่าสถาปนิกไทยมีความรู้ความสามารถในการออกแบบทัดเทียมกับนานาชาติ หรืออาจมีความสามารถมากกว่าในบางกรณี เรื่องที่สองสถาปนิกไทยมีความสามารถเฉพาะเรื่อง ที่มีประสบการณ์มากกว่าประเทศอื่น

ได้แก่ ประเทศไทยทำเรื่องการท่องเที่ยวเป็นโอกาสที่สถาปนิกไทยจะทำรีสอร์ทหรือโรงแรมได้ดี รวมถึงธุรกิจด้านสุขภาพตั้งแต่โรงพยาบาลจนถึงสปาซึ่งเป็นความสามารถและความเชี่ยวชาญที่ต่างชาติมองหา เรื่องที่สามคือ ลักษณะของคนไทยมีความสามารถในการให้บริการ มี service mind มีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ที่เจ้าของงานทั้งไทยและต่างประเทศพอใจมาก นอกจากนี้คนไทยยังมีความอดทนสูงทั้งขณะทำงานและในการเก็บค่าจ้าง บางประเทศจ่ายล่าช้า หรือมีเงื่อนไขมาก เช่น จ่ายเงินเป็นเงินสดไม่จ่ายโดยตรง คนไทยก็อดทนและดำเนินการจนสำเร็จไปได้และเรื่องที่ผมคิดว่าเป็นความพิเศษคือ การรวมกลุ่มของ 4 สาขาวิชาชีพ สถาปนิก ภูมิสถาปนิก อินทีเรีย และออกแบบชุมชนเมือง ซึ่งต่างประเทศจะไม่มีการรวมอย่างใกล้ชิดเหมือนไทย เรื่องสำคัญอีกเรื่องคือ สถาปนิกไทยสามารถทำงานในต้นทุนที่ไม่สูง แต่ที่ผ่านมาเราไม่สามารถเก็บค่าปฏิบัติวิชาชีพได้สูงเหมือนสถาปนิกต่างชาติซึ่งถือเป็นจุดอ่อนของสถาปนิกไทย เรื่องนี้ต้องมาคิดกันว่าจะทำอย่างไรไม่ให้จุดแข็งกลายเป็นจุดอ่อน นอกจากนี้เรามีวัฒนธรรมที่มีความลึกซึ้ง ละเอียดอ่อนกว่าประเทศอื่น การออกแบบของเราจะทำได้ลึกซึ้ง อ่อนไหวกว่า เพราะเรามีความเข้าใจในเรื่องนี้มากกว่า ซึ่งต่างชาติที่เข้ามาทำงานจะทำได้ยาก จุดแข็งที่สถาปนิกไทยโดดเด่นมาก ซึ่งเนื่องมาจากที่ตั้งของเราอยู่ในเขต Tropical Zone ทำให้สถาปนิกไทยมีความสามารถมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่นใน Zone เดียวกันทั่วโลก ต้องพยายามให้โลกคิดว่า Thai Architect เป็นที่ 1 ใน Tropical Architecture

ACT : ในปัจจุบัน สภาสถาปนิกและงานฝ่ายต่างประเทศที่อาจารย์รับผิดชอบอยู่ความตั้งใจหลักคือเรื่องใดบ้าง และมีภารกิจใดที่ต้องเร่งดำเนินการ

ผศ.ดร.พงศ์ศักดิ์ : เรามีอยู่หลายเรื่องที่ต้องดำเนินการอยู่ แต่อย่างไรก็ตามประเด็นสำคัญในการดำเนินการเกี่ยวกับการเปิดการค้าเสรีหรือการต่างประเทศจะต้องพิจารณาในลักษณะที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสมาชิกส่วนใหญ่ สมาชิกที่ได้ประโยชน์คือผู้ที่ออกไปทำงานข้างนอก แต่ในกรณีที่สถาปนิกต่างชาติเข้ามาทำงานในบ้านเราจะมีสมาชิกที่เสียประโยชน์ซึ่งเรื่องนี้ต้องคิดว่าจะทำอย่างไรให้สมาชิกที่ออกไปได้ประโยชน์ และจะทำอย่างไรให้ผลลัพธ์จากการที่ต่างชาติเข้ามาแล้วเสียประโยชน์น้อยที่สุดหรือได้ประโยชน์ด้วยก็ยิ่งดี ในเรื่องนี้ผมคิดว่าคนที่เกี่ยวข้องไม่ว่าในยุคใดก็ตามจะต้องรักษาประโยชน์ของส่วนใหญ่ไว้ นอกจากนี้ยังมีเรื่องหลักอีกเรื่อง ได้แก่ ศักดิ์ศรี

ของสถาปนิกไทยในการที่จะเจรจาหรือทำงานด้านต่างประเทศต้องทำอะไรให้มีศักดิ์ศรีทัดเทียมกัน

เรื่องเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการเรื่องเตรียมความพร้อมให้สถาปนิกไทยออกไปทำงานตามข้อตกลง และข้อบังคับระเบียบที่จะควบคุมดูแลสถาปนิกต่างชาติที่จะเข้ามา โดยมีส่วนเกี่ยวข้องกับ IDP, CPD และ Insurance

อีกเรื่องซึ่งเป็นเรื่องสำคัญไม่น้อยคือ ความเข้าใจของสถาปนิกไทยเกี่ยวกับเรื่องการต่างประเทศ ต้องทำให้สถาปนิกไทยเห็นว่าเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ต้องรีบเตรียมการรับสถานการณ์ให้ทันต่อเวลา

ACT : ประเด็นฝากสำหรับสถาปนิก/ผู้ประกอบการวิชาชีพสถาปัตยกรรมรุ่นใหม่

ผศ.ดร.พงศ์ศักดิ์ : เรื่องที่ต้องดำเนินการโดยด่วนคือต่างชาติที่เข้ามาทำงานอย่างไม่ถูกต้อง ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนและเด็ดขาด ต้องประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะกับสถาปนิกต่างชาติให้เห็นว่าเป็นความผิดเพราะขณะนี้บางประเทศยังดำเนินการกันอยู่สถาปนิกไทยต้องระวังไม่ตกเป็นเครื่องมือหรือเห็นแก่ผลประโยชน์จากต่างชาติ สำหรับสถาปนิกใหม่

ควรพยายามเพิ่มความสามารถให้สูงขึ้นหรือมีความถนัดเฉพาะทางมากขึ้น เพื่อให้สามารถตอบได้ว่ามีความสามารถร่วมงานกับต่างชาติได้ ในความคิดของหลายคนเรื่องการเตรียมพร้อมเรื่องภาษา แต่ผมคิดว่าควรเตรียมพร้อมในทุกเรื่อง ไม่เพียงเรื่องภาษาเท่านั้น ต้องเพิ่มพูนความรู้และความสามารถในการแข่งขันที่เราถนัด เพราะการทำงานในอนาคตจะมีการแข่งขันมากขึ้น สถาปนิกไทยต้องเตรียมตัวให้พร้อมล่วงหน้าด้วย ขอขอบคุณครับ ACT

NEXTISSUE

ฉบับหน้าพบกับ

วารสาร ACT สามารถ Download ได้ที่ www.act.or.th/journal

BANGKOK
Creative City